

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Βλαδίμηρος Μαγιακόφσκι: Σύννεφο με παντελόνια

(Κ.Ν.Α. Γ' Λυκείου, σσ. 307-308)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία:

1. Ποια χαρακτηριστικά της τσαρικής κοινωνίας των αρχών του 20ου αιώνα (το ποίημα γράφτηκε το 1915) προβάλλονται στο απόσπασμα από το *Σύννεφο με παντελόνια*¹;
2. Ποια κοινωνία οραματιζόταν ο Μαγιακόφσκι σύμφωνα με το ποίημα;
3. Τρία είναι τα κύρια γνωρίσματα της ποίησης του Μαγιακόφσκι: το πάθος, η επαναστατικότητα και η άρνηση των αξιών του παρελθόντος. Ποια σημεία του εξεταζόμενου ποιήματος προβάλλουν τα γνωρίσματα αυτά;

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (υφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Οι στίχοι του Μαγιακόφσκι διακρίνονται για τη μαχητικότητά τους, την εκφραστική τους τόλμη και τον ανελέητο σαρκασμό τους. Να αναζητήσετε τα χαρακτηριστικά αυτά στο εξεταζόμενο ποίημα.
2. Ποια ρηματικά πρόσωπα κυριαρχούν στο ποίημα και που αποσκοπεί η χρήση τους;
3. Να επισημάνετε τις αντιθέσεις του ποιήματος. Ποιος είναι ο ρόλος τους;
4. Η ποίηση του Μαγιακόφσκι είναι πλούσια σε μεταφορές, εικόνες, παρομοιώσεις και άλλους εκφραστικούς τρόπους. Να επισημάνετε μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα στο ποίημα.
5. Η γλώσσα του ποιητή είναι τραχιά, το λεξιλόγιο τολμηρό, καθημερινό και αντιποιητικό. Πίσω όμως από τη σκληρότητα του ύφους του διακρίνεται ο επαναστατικός ρομαντισμός του και το βαθύ ανθρώπινο δράμα. Να σχολιάσετε την παραπάνω άποψη.

---

¹ Διαφαίνεται η γερασμένη, παρακμασμένη αστική κοινωνία, που βρίσκεται σε πνευματικό λήθαργο, χωρίς νεύρο και ζωντάνια, χωρίς οραματισμούς, γεμάτη επιτήδευση και υποκρισία.

2.3. Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου:

1. Τι σημαίνει, κατά τη γνώμη σας, ο τίτλος της ποιητικής σύνθεσης “Σύννεφο με παντελόνια”;
2. Ενάντια σε ποιους καταφέρεται με την ανελέητη κριτική του ο Μαγιακόφσκι; Πώς τους χαρακτηρίζει και γιατί τους επικρίνει;
3. Πώς βλέπει ο ποιητής τον έρωτα στους στίχους 15-16: “Επάνω στα βιολιά ξαπλώνετε τον έρωτα. / Επάνω στα ταμπούρλα ο άξεστος τον έρωτα ξαπλώνει”;
4. Ποια στοιχεία της προσωπικότητας του ποιητή διακρίνονται στο ποίημα; Να προσέξετε ιδιαίτερα τους ακόλουθους στίχους:
  - “φαρμακερός κι αγροίκος πάντα” (στ. 7)
  - “Εγώ δεν έχω ουδέ μιαν άσπρη τρίχα στην ψυχή μου / κι ουδέ σταγόνα γεροντίστικης ευγένειας” (στ. 9-10)
  - “εικοσιδύο χρονώ λεβέντης” (στ. 13)
  - “θα το μπορούσατε καθώς εγώ, / τον εαυτό σας να γυρίσετε τα μέσα του όξω, έτσι που να γενείτε ολάκεροι ένα στόμα;” (στ. 19-20)
  - “θα ’μαι ακέριος όλο κρέας λυσσασμένος” (στ. 27)
6. Πώς ερμηνεύετε τους δύο τελευταίους στίχους (θα ’μαι η άχραντη ευγένεια / - όχι άντρας πια, μα σύννεφο με παντελόνια);

2.4. Σχολιασμός αδιδακτου λογοτεχνικού κειμένου:

Β. Μαγιακόφσκι: Σύννεφο με παντελόνια²

*Εκεί που τ' ανθρώπινο βλέμμα τσακίζεται ανήμπορο,
βλέπω να καταφθάνει
των πεινασμένων στρατηλάτης
φορώντας το ακάνθινο στεφάνι της επανάστασης
το 1916.*

.....
*Κι όταν
τον ερχομό του διαλαλώντας
ανταριασμένοι
θα βγείτε να δεχτείτε τον Σωτήρα,
εγώ για σας θα ξεριζώσω την καρδιά μου
θα την ποδοπατήσω
κ' έτσι μεγαλωμένη
και καταματωμένη
θα σας τη δώσω για σημαία.*

(απόσπασμα)

Ποιος είναι ο κοινωνικός ρόλος του ποιητή στο παραπάνω απόσπασμα; Ποιοι στίχοι του εξεταζόμενου αποσπάσματος συνδέονται νοηματικά με τους παραπάνω στίχους;

---

² Μαγιακόφσκι Β., *Ποιήματα*, Πρόλογος και απόδοση Γ. Ρίτσου, εκδ. Κέδρος, 10η έκδοση. Στο απόσπασμα αυτό προφητεύει ότι η επανάσταση θα γίνει το 1916 (πέφτοντας έξω ένα χρόνο) και ότι ο ίδιος θα γίνει εξιλαστήριο θύμα.

I. Μπάμπελ: Στο υπόγειο³

Οι προσκεκλημένες κυρίες της Οδησσού έπαιζαν πόκερ στη βεράντα. Σε μια γωνιά του τραπεζιού κόχλαζε ένα φίνο σαμοβάρι με λαβές από ελεφαντόδοντο. Μανιώδεις χαρτοπαίχτρες και καλοφαγούδες, κομψά ατημέλητες και μυστικά παραδομένες στην κραιπάλη, με αρωματισμένα εσώρουχα και πελώριους γοφούς, οι κυρίες κροτάλιζαν τις βεντάλιες τους και μιζάριζαν χρυσά νομίσματα. Ο ήλιος έφθανε ως αυτές μέσα από 'να φράχτη ακαλλιέργητων αμπελιών. Ο φλογοβόλος δίσκος του ήταν τεράστιος. Οι χάλκινες ανταύγειες πρόσθεταν βάρος στα μαύρα μαλλιά των γυναικών. Οι λάμπες της δύσης σπινθηροβολούσαν πάνω στα διαμάντια τους, διαμάντια κρεμασμένα παντού...

(απόσπασμα)

Πώς περιγράφει ο συγγραφέας στο παραπάνω απόσπασμα τον τρόπο ζωής των κυριών της Οδησσού στις αρχές του 20ου αιώνα; Ποια κοινά σημεία ως προς το περιεχόμενο διακρίνετε ανάμεσα στο απόσπασμα και στο εξεταζόμενο ποίημα;

3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

1. Ποιες κοινωνικές αξίες φαίνονται να έχουν φθαρεί στην εποχή του ποιητή, σύμφωνα με το εξεταζόμενο απόσπασμα;
2. Ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος σε ποίημα που αφιέρωσε στο Μαγιακόφσκι⁴ γράφει: “Γεια σου, Βλαδίμηρε Μαγιακόφσκι. Γεια σου. / Εδώ θερίζουν τώρα οι ποιητές τα στάχυα τους για το ψωμί του / κόσμου. Τι άλλο χρειάζεται;”. Πώς ερμηνεύετε τους παραπάνω στίχους; Συσχετίζονται και πώς με το εξεταζόμενο ποίημα;

³ Ν.Ε.Λ. Β΄ Λυκείου (επιλογής), εκδ. ΟΕΔΒ., σσ. 284-285. Ο Ισαάκ Μπάμπελ (1894-1940) ήταν Ρώσος πεζογράφος, σύγχρονος του Μαγιακόφσκι. Στο διήγημα αυτό περιγράφει την παρακμάζουσα αστική τάξη της Οδησσού.

⁴ Ρίτσος Γ., *Γεια σου Βλαδίμηρε Μαγιακόφσκι*, στο αφιέρωμα *Έκθεση Μαγιακόφσκι - 20 χρόνια δουλειάς*, Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών, Αθήνα 1983, σσ. 43-45.